

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakı kimidir:

- 10 bal – tələbə keçilmiş materialı dərinləndən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal – tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu açır.
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal – tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal – tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırmağı bacarmır.
- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə, tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında):

Ümumi balların cəmi	Qiymət (sözlə)	Hərflə
91 - 100	əla	(A)
81 - 90	çox yaxşı	(B)
71 - 80	yaxşı	(C)
61 - 70	kafi	(D)
51 - 60	qənaətbəxş	(E)
51- baldan aşağı	qeyri-kafi	(F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: Mühazirə-15saat; seminar-15 saat.

No	Keçilən mühazirə mövzularının məzmunu	Müh	Sem	Tarix
1	Mövzu.1. Fənnin məqsəd və vəzifələri, əhatə etdiyi məsələlər Plan: 1. Təhsil tarixinin mövzusu və məqsədi 2. Təhsil tarixinin tədqiqat metodları. 3. Təhsil tarixi elminin obyektı və predmeti Mənbə: [1;2;6;7]	2	2	19.02 20.02
2	Mövzu 2. Quldarlıq və feodalizm cəmiyyətində təhsil tarixi Plan: 1. Qədim Yunanıstanda tərbiyə və məktəb	2	2	05.03

	2. Sparta və Afina tərbiyə sistemi 3. Qədim Romada tərbiyə və məktəb 4. İntibah dövründə pedaqoji fikir Mənbə: [1;4;5;6]			
3	Mövzu 3. Yeni dövrün təhsil tarixi Plan: 1. Yeni dövrün təşəkkülü 2. Y. A. Komenskinin pedaqoji ideyaları 3. C. Lökkun və A. Helvetsinin pedaqoji ideyaları 4. J.J Russonun pedaqoji ideyaları Mənbə: [1;2;3;5]	2	2	
4	Mövzu.4. Qərbi Avropada təhsil tarixi Plan: 1. İ. Pestalotsinin elementar təhsil nəzəriyyəsi 2. İ. Herbartın pedaqoji sistemi 3. A. Disterveqin pedaqoji ideyaları Mənbə: [1;2;6;7]	2	2	
5	Mövzu 5. XVIII - XIX əsrlərdə Rusiyada təhsil tarixi Plan: 1. XVIII əsrin əvvəllərində İ Pyotrın maarifçilik islahatları. 2. M. V. Lomonosovun fəaliyyəti və pedaqoji görüşləri 3. K.D. Uşinskinin pedaqoji ideyaları Mənbə: [2;3;5;6]	2	2	
6	Mövzu 6. XII-XVI əsrlərdə Azərbaycanda təhsil tarixi Plan: 1. N. Gəncəvinin (1141-1209) əsərlərində elm və təhsil məsələləri 2. N. Tusinin (1201-1274) pedaqoji görüşləri 3. M. Füzuli (1498-1556) elm və təhsil haqqında. Mənbə: [1;2;5;7]	2	2	
7	Mövzu 7. Azərbaycanda sovet təhsil sistemi və pedaqoji elmin inkişafı Plan: 1. Azərbaycanda məktəb şəbəkəsinin genişlənməsi. Əlifba islahatı. 2. S. Seyidov, M. Mehdizadə və M. Muradxanovun pedaqoji fikirləri Mənbə: [2;3;6;7]	2	2	
8	Mövzu 8. XX əsrin sonu -XXI əsrin əvvəllərində müstəqil Azərbaycanda təhsil tarixi Plan: 1. Azərbaycanda aparılan təhsil islahatlarının məzmunu 2. Heydər Əliyev və Azərbaycanda ali təhsilin inkişaf tendensiyaları Mənbə: [1;4;6;7]	1	1	
	Cəmi: 30 saat	15s	15s	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

- Təhsil tarixi yerli və qlobal kontekstdə kursunun məqsəd və vəzifələri haqqında məlumata yiyələnir, xarici ölkədə məktəb və pedaqoji fikrində təlim- tərbiyə, təhsil haqqında pedaqoji fikir nümayəndələrinin ideyaları ilə tanış olur.

-İnsan sivilizasiyasının müxtəlif tarixi dövrlərində təhsil və pedaqoji fikrin nümayəndələrin ideyalarından bəhrələnir, ayrı-ayrı cəmiyyətlərdə təlim, tərbiyə, təhsil məsələlərinin qoyuluşundakı fərqləri ayırd edə bilir, onlara münasibət bildirir.

- Sovet təhsil sistemi və SSRİ-də pedaqoji elmin inkişafın mərhələləri haqqında məlumat əldə edir, klassik Avropa pedaqoqları, onların əsərləri, orada qoyulan məsələləri şərh edir, ümumiləşdirmələr aparmağı bacırır.

-Ən qədim dövrlərdən XII əsrə qədər Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikrin istiqamətləri, pedaqoji fikrin nümayəndələri N. Gəncəvi, N.Tusi, Ə.Marağayi, M. Füzuli və digər klassik pedaqoqların yaradıcılığı ilə tanış olur, əsərlərində təlim-tərbiyə məsələlərini, dərin ideyalarla tanış olur.

-Ayrı-ayrı tarixi dövrlərdə müxtəlif tipli məktəblərin açılması, oradakı tədrisin təşkili, psixoloqların ideyalarının təşəkkülü məsələlərini dərk edir, təhlillər və ümumiləşdirmələr apara bilir.

-Müstəqil Azərbaycan Respublikasında pedaqoji elmlərin inkişafında mühüm xidmətləri olan ümummilli Lider Heydər Əliyevin təhsil sahəsində gördüyü işlərlə tanış olur, ideyalarından bəhrələnir.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN-1 – Yerli və qlobal təhsil tarixi hadisələrini müəyyən edir və əsas xronoloji mərhələləri şərh edir.

FTN-2 – Müxtəlif dövrlərdə təhsil sistemlərinin formalaşma səbəblərini müqayisəli şəkildə təhlil edir.

FTN-3 – Azərbaycan təhsil tarixinin inkişaf mərhələlərini qlobal kontekstlə əlaqələndirərək təqdimatlar hazırlayır.

FTN-4 – Təhsil tarixi proseslərində siyasi, sosial və iqtisadi amillərin rolunu təhlil edir.

FTN-5 – Müasir təhsil modellərinin tarixən formalaşmış ənənələrlə əlaqəsini sistemli şəkildə izah edir.

FTN-6 – Təhsil tarixindən çıxarılan nəticələri müasir təhsil siyasətinə və təcrübəsinə tətbiq edir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. İmtahan sualları

1. Təhsil tarixinin mövzusu və məqsədi
2. Təhsil tarixinin tədqiqat metodları.
3. Təhsil tarixi elminin obyektı və predmeti
4. Qədim Yunanıstanda tərbiyə və məktəb
5. Sparta tərbiyə sistemi
6. Afina tərbiyə sistemi
7. Qədim Romada tərbiyə və məktəb
8. İntibah dövründə pedaqoji fikir
9. Yeni dövrün təşəkkülü
10. Y. A. Komenskinin pedaqoji ideyaları
11. C. Lokkun və A. Helvetsinin pedaqoji ideyaları
12. J.J Russonun pedaqoji ideyaları
13. İ. Pestalotsinin elementar təhsil nəzəriyyəsi
14. İ. Herbartın pedaqoji sistemi
15. A. Disterveqin pedaqoji ideyaları
16. XVIII əsrin əvvəllərində I Pyotrın maarifçilik islahatları.
17. M. V. Lomonosovun fəaliyyəti və pedaqoji görüşləri
18. K.D. Uşinskinin pedaqoji ideyaları
19. N. Gəncəvinin (1141-1209) əsərlərində elm və təhsil məsələləri

20. N.Tusin (1201-1274) pedaqoji görüşləri
21. M.Füzuli (1498-1556) elm və təhsil haqqında.
22. Azərbaycanda məktəb şəbəkəsinin genişlənməsi. Əlifba islahatı.
23. S.Seyidov, M. Mehdizadə və M.Muradxanovun pedaqoji fikirləri
24. Azərbaycanda aparılan təhsil islahatlarının məzmunu
25. Heydər Əliyev və Azərbaycanda ali təhsilin inkişaf tendensiyaları

XVI. Kollokvium sualları

I Kollokvium sualları

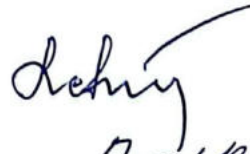
1. Təhsil tarixinin mövzusu və məqsədi
2. Təhsil tarixinin tədqiqat metodları.
3. Təhsil tarixi elminin obyektı və predmeti
4. Qədim Yunanıstanda tərbiyə və məktəb
5. Sparta tərbiyə sistemi
6. Afina tərbiyə sistemi
7. Qədim Romada tərbiyə və məktəb
8. İntibah dövründə pedaqoji fikir
9. Yeni dövrün təşəkkülü
10. Y. A. Komenskinin pedaqoji ideyaları

II Kollokvium sualları

1. C. Lökkun və A.Helvetsinin pedaqoji ideyaları
2. J.J Russonun pedaqoji ideyaları
3. İ.Pestalotsinin elementar təhsil nəzəriyyəsi
4. İ.Herbartın pedaqoji sistemi
5. A.Disterveqin pedaqoji ideyaları
6. XVIII əsrin əvvəllərində İ Pyotrın maarifçilik islahatları.
7. M. V. Lomonosovun fəaliyyəti və pedaqoji görüşləri
8. K.D. Uşinskinin pedaqoji ideyaları
9. N.Gəncəvinin (1141-1209) əsərlərində elm və təhsil məsələləri
10. N.Tusin (1201-1274) pedaqoji görüşləri

"Təhsil tarixi yerli və global kontekstdə" fənninin sillabusu 7001001-Təhsilin nəzəriyyəsi və tarixi ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 13 fevral 2026-cı il tarixli iclasında (protokol №06) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

dos. Ş.Ə.Hüseynov

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev